

REDACTIA
Deak Ferencz-u. nr 20

BONAMENTUL

Austro-Ungaria:
an 20 cor. pe 1/4
cor.; pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
le Duminecă pe an
4 coroane. —
în România și
în Franța pe an:
40 franci.

scripse nu se napotază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. n. 20

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

Um se fac alegerile.

(R). A spune că alegerile vor fi
ere, ar fi o naivitate. Obiceiurile
se schimbă ele așa, după o zi pe
la, ear obiceiurile electorale ale Un-
garilor sunt seculare. Sunt în sângele
or, fac o parte din însuși caracterul
or național. Așa, că până să se pună
apăt abuzurilor administrative, om-
nipotenței fispănești, ademenirilor a-
genților electorali, tângului rășinos cu
bani și beutura, va trebui să se ni-
micască multe mandate.

E de prevăzut anume, că și ale-
gerile ce se propie se vor petrece
am după calapodul celorlalte. Un
singur lucru sperăm: guvernul să nu
se amestice direct, ca pe vremea lui
Báffy. Satrapii din provincie, din ca-
păl atâtor comitate, desigur că vor
lucra însă cu tot aparatul, și în
privința cumpărării voturilor earași o
singură schimbare: se va face mai
cu băgare de seamă, mai între patru
ochi.

Încolo nimic ce să ne îndreptă-
țească a zice că noua lege privitoare
la alegeri a schimbat ceva din mora-
rari. Mai ales între Unguri n'a schim-
bat nimic, ci vezi aceeași ceată de
"korteș" răgușiți de strigăte și
beție, aproape aceiași oameni din tre-
cut; la sate birturile pline de alegē-
tori și nealegători, vorba e să fie
"animație", să se prepare terenul pen-
tru un candidat ori altul. Bătăile au în-
reput d'asemant: „Budapesti Hirlap“
de ieri ne și aduce amănunte despre
bătăia dela Székely Keresztur, unde
cele două partide s'au bătut cu pe-
ni și rezultatul a fost nu numai ră-
niri multe, dar instrumentele orche-
strei populare din Csekefalva au fost
sfărțate toate; însuși preotul Galfalvi
din Gagy s'a ales cu un picior rupt,
ear un alt alegător a și murit.
Tot așa, moarte de om s'a întâm-
plat și la Huta, unde liberalul László
Berti a omorât pe poporaiul Fri-
nyák...

Și să se noteze, că agitația cea
mare începe numai d'aci încolo. Fără
miliție, care să despartă taberele, de-
sigur că am asista la un războiu ci-
vil în toată regula. Noroc dar că sunt
„cătanele Neamțului“, cum zic Un-
garii, ear „patrioților“ le pun pedeci
întru a da f în liber „virtus“-ului stră-
moșesc.

Din punctul acesta de vedere
suntem absolut unde am stat și în
trecut: în asemenea lupte, cari nu mai
constituționale nu sunt, n'avem ce
câta.

Remâne acum să vedem dacă
Curia va înțelege rostul legit și va
ave curagiul să taie în carne vie, să
nimicească mandatele pătate, fie ace-
lea chiar și ale guvernamentalilor?..

Și mai presus de toate: remâne
să vedem dacă o Dietă ieșita din ale-
geri ceva mai libere ca în trecut se
va purta cel puțin întru cât-va mai
omenește și va ave cur giul să coara
o împărțire dreaptă a cercurilor elec-
torale și abrogarea măsurilor excep-
ționale dia Ardeal.

Dacă nu, rămâne și era lui Szell
un fel de moft ungaresc, o eră de
cuvinte umflate pentru a seduce pe
creduli.

Nu-i destul anume ca el să nu
dea porunci pentru a se comite chiar
și abuzuri în favorul aderenților sei,
ci vorba e să știe pe d'o parte să
oprească abuzurile, să pedepsească
pe vinovați și, pe de altă parte Die-
teii trecută prin sită să-i impună ocu-
pațiunii nu întru a lungi pomelnicul
șovinist, ci a face dreptate, a face
cu puțință ea și naționalitățile să ia
parte la viața publică a statului.

Congresul funcționarilor. Funcționari
publici de stat și-au și ut lunt congresul la
Budapesta, luând parte delegați din toate
partile. S'a cetit proiectul de memorandum
prin care se cere o sporire a retribuțiilor
și s'a primit, hotărîndu se totodată ca me-
morandul să fie prezentat primului ministru
de o comisiune de 100, care s'a și ales.

S'a luat totodată hotărîrea de a se or-
ganisa funcționarii, făcând un birou central
în Budapesta. S'au adus mulțumiri funcțio-
narilor din Turda, cari au inaugurat actuala
mişcare.

Omagiu Prea S. Sale episcopului Goldiș.

Erți, 23 Septembrie n., preoți-
mea și învățătorii din tractul Pește-
șului au ținut o conferență, din care
au adresat Prea S. Sale Dnului episcop
Iosif Goldiș următoarea telegramă
omagiială:

Conferința preoțască și învățătores-
că din tractul Peșteș, din gedința
sa de azi (23 l. c.) vine a Vă exprima
omagiile supunerii fești.

Subscriși: Teodor Filip, președinte;
Teodor Pap, notar.

Temerari.

O fire de tot ciudată au compa-
trioții nostri maghiari. Țin morțiș să
se deosebească în toate apucăturile
lor, de popoarele europene, deși chiar
Báffy avu norocul să i ducă nu de
mult la templul serbărit unui mileniu
dela conviețuirea lor cu popoarele
de aici.

Știu și ei, că s multe și fara
seamă nedreptățile, ce aproape zilnic
comite guvernul față de neamurile
autohtone conlocuitoare. Pentru dinși
însă fiecare procedare ilegală față de
alții — este o distracție.

Lor însă? — O vorbă numai de
nu li-a convenit, pe loc li-a sărit țan-
dara! Se supără, se aprind, că nu-i
chip s'o mai duci cu ei într'o țeară.

Eată de pildă o dovadă recentă.
Cu privilegiul petrecerii la granița
Croatiei, Majestatea Sa Monarchul a
primit, între altele, și o deputațiune
croată. Părinte deopotrivă iubitor fiind
pentru toți supușii țerilor Sale, Ma-
jestatea Sa a spus deputațiunii croate
următoarele cuvinte părintești:

„Cu mulțumire deosebită aflu,
că consolidarea legăturii existente de

opt-sute ani între țerile coroanei Sfân-
tului Ștefan vi-a dat și d-voastre pu-
tință, de-a crea și progresă pe tere-
nului culturii. Dorosc din toată inima,
ca bunăstarea iubitelor mele regate Croa-
ția și Slavonia să se desvolte cât mai
vite sub pavéza acestei legături
fătești“.

N'au plăcut de loc Maghiarilor
cuvintele Domnitorului. „Opinia“ pu-
blică maghiară s'a revoltat la auzul
br. Insuși „Budapesti Hirlap“, organ
hitar cu totul în apele guvernului,
în numărul de la 15 Septembrie le
a la critica aspră și cu mâhnire „pa-
triotică“ zice, între altele:

„Cine ar trage la îndoială progresul
Croatiei pe terenul culturii sub scutul ace-
ei legături, în care Ungaria a redobândit
și asigurază în legislațiune, în guverna-
ment și în cultură libertatea Croatiei? De
zece de ani Ungaria aduce jertfe enorme,
pentru ca să poată acoperi datoriile afacer-
rilor publice cu Croatia. În adevăr, într'o
viață de om Croații au primit ca un mare
folos pactul acela, care i-a liberat din
jugal centralizăției austriace și al germani-
știli. Ei au tras folos, noi însă am avut
numai pagubă, și totuși Croații sunt aceia,
cari continuu ne injură și dorosc să se rupă
de cătră Ungaria. Visul unei Croații mari
li au ei înaintea ochilor și vief nu se con-
sideră ca parte întregitoare a Ungariei. —
precum în cuvintele Regelui nici vorbă nu
e de Ungaria, ci de țerile coroanei ștului
Ștefan, și sub această idee colectivă Croații
înțeleg alianța a două state de paritate, un
fel de uniune între Ungaria și Croatia, sub
sceptrul capului din casa Habsburgică. Stat
unitar cu noi nu vor să formeze, desfăce-
rea de noi însă o vor cu amândouă mâinile.

„Să nu ne sinămăgim. Nici timp de
trizecți ani n'am reușit să dobândim priete-
nia Croaților, dași noi tot-deauna am cedat
în toate (?!)...“

Așa glasuește marele ziar guver-
nemental din Budapesta și astfel ține
el să aprecieze cuvintele înțelepte și
părintești ale prea bunului nostru
monarch, adresate poporului dintr'o
țeară constituitivă a imperiului ștului
Ștefan. Și i temerar de tot ziarul appo-
nyist și-i multă perversitate în spu-
sele lui.

Căci, cum adevă și întru cât
cuvintele Monarchului ar pute să dea
indemn la asemenea espectorății „pa-
triotice“?

Expresia „țerile coroanei ștului
Ștefan“ doar' nu va fi — pentru
Dumnezeu! — vre-o nouă „tradare“
de patrie! Adevărat, că în gurile
șoviniste a devenit deja atât de
obiceiuită „tradarea“ aceasta, încât
azi nici nu se mai ține seamă: cur
i-se atribue, în ce măsură și care ar
trebul să fie osândă pentru o crimă
atât de oribilă!

În cazul de față în a două sunt
mai ales momentele, cari supără și
sguduie inimile „patrioților“ până și
dela „Budapesti Hirlap“. Sunt adevă:
„progresul“, ce și Croații îl fac pe
terenul cultural, și neisbutirea Ma-
ghiarilor de-a dobândi prietenia Cro-
ațiilor, nici până azi, după 24 de ani.

Ei bine, Croații și alte neamuri
prigonite de Maghiari, ori-și-cât aceștia
s'ar opune în răutatea lor, — vor

prograsa și de-aci încolo în cultură,
fără a cere pentru asta patentă
dela „omnipotenții“ urmași ai lui
Árpád. Ear' cât pentru neisbutirea
lor de-a dobândi prietenia nemăghia-
rilor din țerile coroanei ștului Ștefan,
— vina întreegă pentru asta o poartă
numai șoviniștii înșiși.

Toată atitudinea și toată politica
Maghiarilor în viața publică a sta-
tului este pornită și se urmează așa
fel, că în loc de prietenie și simpa-
ții, dinși numai dispreț și ură vor
ave zi de zi să întimpine la toate
popoarele, ce constituie imperiul co-
roanei Ștului Ștefan. Și când Ma-
ghiarii asta vor s'o ajurgă prin toate
procedările lor, — atunci de ce se
supără și pentru-ce caută răul acolo,
unde el nu există?!

Doar' ei au sémănat vântul, prin
urmare tot ei au să secere și fur-
tuna.

Pasivitatea Românilor în congregații.

Congregația extraordinară a comita-
tului Caraș Severin, ținută Vineri la Lugoj,
a avut un moment de deosebită importanță
prin Declarațiunea mot. vată, ce am publicat-o
și noi în numărul de Sâmbătă, făcută de
membrii partidului național român prin ro-
stul D-lui Dr. G. Dobrin, în care se con-
stată de o parte, că actualul regim ne con-
stringe a persista și mai departe în pasivi-
tate față de alegerile dietale, ear de altă
parte se enunță, că, dacă și suntem scoși
din cadrele constituțiunii, poporul român
nu va renunța nici odată la drepturile ne-
peritoare ale individualității sale naționale
și nici nu va părăsi din partea sa baza le-
gală, ci va rezista cu tenacitate actualului
regim nefiresc, până la inevitabilul sfârșit,
care mai curând sau mai târziu nu poate
fi altul decât complectul faliment al actua-
lei politice de guvernament.

Între strigătele aprobătoare ale mem-
brilor partidului național român și în tăce-
rea complectă a majorității și-a încheiat dl
Dr. G. Dobrin declarațiunea, subscrișă de
d-nii: Dr. George Popoviciu, Coriolan Bre-
diceanu, Simeon Blajovan, Dr. Isidor Pop,
Nicolae Birescu, Dr. George Dobin, Dr.
Cornel Jurca, Dr. Ștefan Petrovici, Vasile
Jurca jun., Coriolan Birescu, Titu Hațeg.

După un moment de tăcere profundă
s'a ridicat protonotarul Jozsekutz și a ceti tar-
ticolul de lege, care impune congregațiunii
ca hotărîre are să ia.

După asta dl Coriolan Brediceanu a
ținut o vorbire mai lungă, în care a zis, că
nu înțelege în ce scop a cetit dl protonotar
aceia lege, căci aceea nu se împedecă a
ne spune franc și liber părerea noastră. Ba
suntem datori a face aceasta chiar din lo-
ialitate cătră Majestatea Sa, care ne invită
a-i trimite reprezentanți ai poporului. Aceasta
ni-s'a făcut cu neputință prin sistemul actual.
În § 3 alineatul 11 al articolului de lege
despre judicatura Curiei se poientează apris
„libertatea personală a alegătorilor“ și tot
acest minister, care a susținut această
lege sancționată și prin Majestatea Sa, nu
se sfiește a susține și ordinațiunile de cea
mai crasă restrângere a libertății personale
a alegătorilor aparținători partidului națio-

nal român. Până când o asemenea ordinație de oprire nu există în țara noastră nici rața de anarhiști, socialiști sau republicani — convocarea spre consfătuire a membrilor partidului național constituie contravențiune punibilă. Și aceasta ar fi garanția libertății alegătorilor? Tot în legea sus-atină, creată cu scopul pronunțat de a garanta curățenia alegerii în § 3, punct 8, se pune agitațiunea din §§-ii 171 și 172 ai codicelui penal, aplicată până acum consecvent în mod arbitrar numai pentru zăgrumarea ori și-cărei critice a sistemului de desființare a naționalităților, ca și cas de invalidare a alegerii și încă o mai a-daugă cu agitațiunea în contra unității politice a națiunii, se dovedește, că afirmarea partidului nostru național român, ca atare și pășirea cuiva de candidat cu programul partidului nostru după uel de interpelație de până acum — ipso facto constituie invalidarea alegerii. Și asta e garanția de alegere pentru adevărații reprezentanți ai poporului? Trei-zece și mai bine de ani nu s'a lăsat poporul a alege liber; presiunea și mituirea au scos cu sila deputați pe aceia, pe cari stăpânirea i-a poftit — și cre-deți D-voastră, că-și poate schimba năra-vul optimizator și falsificator — sau cel oprimat și corupt va crede că lupul și vulpea de ieri, la alegerile acestea vor fi miel și iepure? Nu! Nu! o garanție și nici nu poate fi.

Unde se poate, pe lângă nedreapta împărțire a cercurilor de alegere, pe lângă scandaluasa stabilire a censului să iasă adevărații reprezentanți ai poporului din urnă? — Nu! Majestatea Sa din partea poporului nu va capta în starea actuală a lucrurilor adevărații reprezentanți ai poporului, ci deputați impuși prin silă și corupțiune. Aceasta am voit noi a accentua în declarațiunea făcută și cerem, ca această declarațiune să se acționeze la procesul verbal al ședinței ca să așteptăm urmașii noștri, că au mai fost fi credincioși, cari au protestat în contra impunerii silnice de deputați, cari nu pot fi — precum nici nu sunt — reprezentanții adevărați ai poporului. (Strigăte: Așa e! Trăiască!)

Ne mai anunțându-se nimeni la cuvânt, comitele suprem Fogány declară, că re-scripșul regese s'a luat în unanimitate cu supunere omagială la cunoștință, că s'a primit propunerea pentru lucrările pregătitoare, ear' *Declarația d-lui Dr. G. Dobrin și soții se acționează la ședința.*

CALUL SULTANULUI.

— Schiță umoristică din viața militară. —

Traducere de limba germană

de
Victor V. Popescu

(Continuare.)

În regiment servia aproape de trei ani un fecior anume Ian Păklevsky. Acest Ian era un om de tot curios. După cât era evident din actele existente, el era fiul unui comerciant ambulat sărac și plecase de mic copil cu tatăl său în lume. Dela etatea sa de zece ani fusese de sub protectoratul părintesc și se lupta prin lume până la timpul asen-tării sale. Studiu nu avea de loc, căci nu știa nici ceti, nici scrie. În cazul când trebuia să subscrie vre-un act, făcea numai un semn în locul numelui, zicând că tatăl său astfel l'a învățat să-și scrie numele. În alte privințe, era Ian unic în felul său. Trupul său era bine făcut, mușchii și vinele sale par'că erau de oțel, fața de asemenea îi era prezentabilă. Din nefericire acest corp, care ar fi putut servi ori-cărui artist de model, era condus de un cap de nimica. De coman se zăria un zimbet hăbăuc pe

Congresul studenților la Câmpu-Lung.

Sosiți în gara Câmpu-Lung, studenții au fost întâmpinați de orășenii Câmpulungeni, cari cu dragoste veniseră să primească tinerimea universitară.

Imediat ce trenul s'a oprit, a vorbit dl Andreian, revisorul județului, dl C. D. Popescu, directorul prefecturii județului, dl Dimache, din consiliul comunal, care a urât bună venire, la cari a răspuns dl Ioan Vișoiu, vice-președintele asociației studențești.

După terminarea cuvântărilor, cortegiul s'a format în modul următor:

Muzica regimentului în cap, cu o coroană de lauri, apoi drapelul treicolor al asociației impregiurului căruia era reunit comitetul studențesc, drapelul albastru al doșoarelor din Sibiu, încă un drapel tricolor, după care urmau studenții cari purtau aproape fiecare câte un steguleț în mâni, apoi publicul.

Pe toată strada Negru-Vodă, pe unde a trecut cortegiul, lumea staționa pe ambele trotuare și casele erau împodobite cu drapeluri și verdețuri.

Cortegiul se oprește în fața statuiei *Negru Vodă*, unde entuziasmul studenților atinge culmea. Vorbesc acolo d-nii Giurculescu student în drept, dl Nicolau primarul orașului, dl Constantin N. Ionescu și C. Sguriadescu ambii studenți. Toți au vorbit frumos și au arătat respectul și datorica ce trebuie să avem către întemeietorul țerei românești.

La urmă s'a depus o coroană de lauri cu inscripția „Asociația studenților universitari” și un drapel.

După aceasta cei prezenți au trecut în biserică sf. Nicolae, unde s'a cântat un *Te Deum*, de către preotul Răzescu împreună cu mai mulți preoți și corul bisericii. După terminarea serviciului, pr. Răzescu a pronunțat o prea sfințită cuvântare, la care a răspuns studentul Popescu Breasta din teologie.

După aceea congresiștii s'au dus la restaurantul lui Ștefănică, unde s'a servit un admirabil dejun de peste 200 tacâmuri.

La ora 4 s'a deschis prima ședință a congresului și a fost proclamat președinte dl Popescu Pion student în drept. D-sa mulțumește de onorurile ce i-s'au făcut și recomandă studenților de a nu se abate dela regulamentul statutelor și a nu face politici în cuvântările d-lor, precum a avut și o purtare exemplară, lucru ce s'a îndeplinit.

brzele sale, mustețele-i erau scurte și negrijite, părul de asemenea-i era sburit și astfel toată înfățișarea sa era sâlbatică.

De alt-cum era Ian foarte servil și astfel se putea întrebuința la lucrări cât de grele, dar atât de neșpert prindea lucrul în mână, încât îndată trebuia luat. Comandantul regimentului avea foarte mare încredere în el. De obicei colonelul nici nu are de a se interesa de soldații de rând, acesta este oficiul căpitanului și al locotenentului, dară Ian făcea excepțiune. Lui îi succese să atragă asupra-și atențiunea generalului, nu numai a colonelului.

Știe Dumnezeu cât s'a muncit sergentul până ce l-a succese să-l învețe pe Ian numai să încalce pe cal. Nenorocitul Ian nu putea deosebi nici stânga de dreapta; de sine se înțelege, că toate mișcările le făcea greșit.

Câteva săptămâni în urma recrutărilor apărîu colonelul în școala de călărit. În ziua precedentă a fost plouat și astfel s'a fost acoperit terenul școlii de călărit cu o pătură de gheață.

Ca să se evite ori-că nenorocire, căpitanul ordonă, să se întrebuințeze manegiul cel acoperit pentru exercițiul de călărit;

S-a al-g secretarii d-nii Ioan Vișoiu și Gogulescu ambii studenți, primul din București, al doilea din Iași. Dl președinte propune a se trimite telegrame M. S. Regelui și d-lui ministru Haret, propaneri cari au fost primite cu aplauze.

Asemenea se mai propune trimiterea de telegrama d-lui prim ministru Sturdza și d-lui V. A. Urechiă.

Studentul Const. Ionescu asemenea propune a se trimite o telegramă la Atena, unde se găsesc escursionisții, sub conducerea d-lui profesor Tocilescu.

Dl președinte propune o telegramă d-lui Coco Demetrescu, rectorul universității din București.

Toate aceste telegrame sunt primite cu mici discuțiuni.

În ședința 2 a dl Marin Georgescu-Helen își susține conferința d-sale „Rolul studenților,” disertație de altfel destul de frumoasă și în armonie cu idealul la care ur trebui să fie na numai studenții români, iar și cei din toată lumea. D-sa a fost viu aplaudat.

Cu tot timpul care nu prea promitea, petrecerea ce s'a ținut seara în grădina publică a avut un imens succes și o colozală animație.

În prima zi după terminarea congresului studenții s'au ureat pe Flămânda unde au vizitat biserică și cimitirul.

Ei purtau în mână stegulețe și erau foarte veseli.

Mai importantă chestiune din dimineața zilei a doua a fost votarea următoarei moțiuni propuse de studentul Giurculescu:

Studențimea universitară, întrunită în ședința XXI congres în numele trecutului nostru istoric și al demnității României moderne protestează cu energie contra sentinței date de justiția bulgară în procesul Sarafii și eglijică de nedreptate mijloacele, cu care poporul bulgar vrea să realizeze aspirațiunile, pe care istoria le respinge.

Restul ședinței a fost ocupat cu discuțiuni de modificare Regulamentului.

La ora 1 și jum., după terminarea dejunului, congresiștii în cap cu muzica militară, și o bandă de lăutari, au plecat spre M-rele Nămăești, luând cu ei și cele două drapele ale uniunii: verde și tricolor. Pe tot drumul, pe unde a trecut cortegiul, studenții aclamau și făceau urări Câmpulungienilor. Într'un balcon zăbind pe dl colonel Petroianu, comandantul garnizoanei, toți au strigat entusiasmați: *Tăiască armata!*

La bariera orașului, muzica s'a oprit și a cântat cu mult foc. În fine pornesc

care de altcum se folosia numai în timpul iernii când era gor mare.

Colonelul dimpreună cu subalternii săi examinau cu precauțiune soldații și caii. Doare-ce sergentul era în nemărginită apropiere de Ian, el se silia să corespundă comandei; când răsună comanda de în-călcare deodată fu în scări. După-ce colonelul făcu semnul de pornire, sergentul nu-și luă ochii de pe Ian, care de altcum ședea fără nici o greșeală pe cal. Sergentul însă prevedea o nenorocire și, în adevăr, vechiul soldat nici nu se înșelă în pre-simțirile sale. Despărțământul fu comandat dela pas la trap, totul merse fără greșeală, soldații ședea fără greșeală pe cai, colonelul zimbă mulțumit, ear' fața căpitanului se nsenină.

„La cotitură galop!” Răsună comanda. Foarte bine cotiră soldații a lăstănga. Ian era tocmai cel din urmă din despărțământ. Sergentul spera, că cel puțin calul lui Ian va fi atât de isteț, să cotească spre stânga, dar' în această așteptare a sa s'a înșelat.

Cam zece pași înainte cotitural oferi Ian o școală de necrezut; calul adevărat se speria și aruncă pe Ian peste cap, până în păretele manegiului. Colonelul și toți ceia-

înainte și după o cale de o oră ajung la Nămăești. Acolo au vizitat pozițiunile și seara s'au întors cu facile în oraș.

Seara s'a dat în sala clubului militar un splendid bal.

Amănunte asupra îngrozitoarei catastrofe dela Palota.

O persoană ce a venit ieri cu trenul din-pre Verciorova, ni-a dat mai multe amănunte asupra catastrofei dela Palota.

Imediat ce s'a aflat despre această catastrofă în Severin, s'au format trenuri speciale, cari au adus autoritățile și o mulțime de persoane au venit cu trăsuri din Severin la Palota, pentru a vedea locul catastrofei.

Pe o întindere de peste două sute de metri, linia ferată este cu totul distrusă, așa încât în acel loc se face transbordare, dar' numai pentru călători și pentru corespondență; bagajele nu se pot transporta.

Priveliștea e îngrozitoare: Un morman de ruine cari ardeau încă (ieri la orele 4 p. m.) și din cari nu mai puteai deosebi nimic.

Vagoanele arseseră în întregime, nu mai rămăsesse decât bucățile de fer, grămădite unele peste altele, îndoite, rupte.

Pe un mal se aflau cadavrele celor 9 victime complet carbonizate.

Între ele se afla și cadavrul unei femei, care avea încă în brațele ei doi copii, carbonizați cu totul.

În timpul când se făcea transbordarea rățeciau printre șine un bărbat și o femeie.

Era femeia uneia din victime, care împreună cu cumnatul său își căuta bărbatul.

Sub o ruină, întrevăd o mână, apucă, trage de ea, dar' mâna se desface de corp.

Femeia vede în degetul cadavrului verighetă, o scoate, citește numele ce era scris pe el și apoi dă un țipăt căzând leșinată.

Inelul purta numele ei: Marija Georgescu, era inelul pe care-l purta bărbatul său.

Se vorbește că ar fi mai multe victime decât cele recunoscute oficial.

Călătorul ce a adus aceste amănunte, a spus că se svonște că printre victime ar fi și un mare bogăț din Craiova anume dl Dinu Mihail.

Nu s'a putut încă controla veracitatea acestei știri.

lăși ofișerul alergară spre el, toți credeau că și a frânt oasele spre mirarea tuturor și se simția tot atât de bine, ca și mai înainte. Ian era răzimat de părete și zimbănd privia în giurul său.

Colonelul trimise după medicul regimentului, care în curând și apărîu cu toate utensiile chirurgice pentru bandajare.

Medicul îl căută amănunțit și foarte conștiincios, dar' nu-și succese să afle nici o vătămare, nici externă, nici internă. Lucrul s'a petrecut peste așteptare.

După câțva timp despărțământul gimnasta la aparate. Colonelul și ofișerii superiori erau de față. Ian ca de obicei era în rândul din urmă, tocmai acum ajunse și el la aparate.

„Nu este acesta omul, care a căzut deunzi atât de norocos?” întrebă colonelul.

„Tocmai acesta este”, răspuse sergentul.

„Cum mai merge acum cu călăritul?” În loc de răspuns, sergentul dete numai din umeri.

(Va urma).

Se știe însă că din gara Craiova s'au scuturat pentru accelerat șase bilete.

Trebue să ne așteptăm deci la noul superir.

Trenul personal care conducea pe șeful nostru a ajuns apoi în gara Craiova care era plină de lame ce venise să se ducă la morșii și rânșii.

După ce a plecat acceleratul din gara Craiova a plecat și trenul încărcat cu petrol și la 5 minute după-cum spune în document, ci după 8 minute.

Jugând la panta unde s'a întâmplat urâtă catastrofa, trenul de marfă, din cauza defectuosității frânelor, a căpștat o viteză prea mare.

Mecanicul trenului de marfă, observând că nu mai sunt de cât vre-o 150 metri între cele două trenuri, a început să facă semne desperate.

Mecanicul trenului acelerat înțelegând dată pericolul a întors cu putere regulatorul.

Din nenorocire mișcarea a fost prea mică și locomotiva împreună cu un vagon, se desprinde de restul vagoanelor, mai multe câțiva metri și derailază.

În timpul acesta trenul cu petrol își continuă vitesa lui cea vertiginoasă, încă vre-o câteva clipe, vagoanele acceleratului, cum libere, sunt ajunse, locomotiva trenului de marfă se isbește, trece de-asupra lor și timp ce casanele cu petrol explodează zăcând, aprinzându-se pe dată.

Mecanicul, fochistul și funcționarul carii au în trenul de marfă sunt omorâți pe loc și n'a scăpat de cât un singur om, care se află de serviciu în ultimul vagon.

Di Balaban, directorul general al căii ferate, a trimis o circulară tuturor oficiilor prin care cere de urgență a-și face datoria cu anume pachete, scrisori sau documente de valoare au trimis cu trenul 3 zile.

Această cerere este motivată pe faptul că corespondența fiind arădă, trebue să se stabilească exact ce anume a fost în ea, și cum și pagubele cauzate.

Până în momentul când scriem acestea însărcinați cu facerea anchetei n'au putut încă stabili nimic exact.

Lucrurile pentru destuparea liniei și pentru căutarea a se și în mod cert numărul victimelor continuă.

Pagubele cauzate de această teribilă catastrofă sunt cu mult mai mari decât 200.000 lei cât s'a spus până acum. Ele se cred a fi de cel puțin 400.000 lei.

Cum sunt informate ziarele maghiare.

Joiua trecută „Arad és Vidéke” aduce știrea că primul nostru redactor și a doua candidatură la deputăție în cercul Nădlacului. În ziarul nostru n'am crezut că e necesar să desmințim o asemenea născocire. Di Russu Șirianu a desmințit-o însă și dreptul printr-o epistolă adresată numitului ziar.

Cu toate acestea „Budapești Hirlop” în penultimul său număr scrie:

„În cercul Nădlacului, după cum scrie ziarul român din Arad, Românii au ținut o mare la Nădlac și Șeitin, în care s'au organizat pentru activitate și totodată au candidat pe Russu Șirianu. Vorbitorii dela încredințare au accentuat că prin judecătura din Arad au încetat motivele cari au hotărât comitetul național să decreteze pasivitatea.”

Și încă „B. Hirlop” e una dintre cele mai bine informate și serioase foaie ungurească.

Noutăți

ARAD, 24 Septembrie n. 1901.

Consistorul plenar al diecesei Aradului este convocat pe Luni viitoare, ear' nu s'a ținut ieri, după-cum din eroare anunțasem.

Tineri „intelligenți”! Sub titlul „Scandal într-o capelă”, „Egyesítés” spune, că cu ocazia rugii de pe colina calvarului din Cașovia, abătându-se pe acolo și șese tineri „intelligenți”, aceștia pe timp de noapte când pelerinii se rugau în capelă și în giurul ei, au început să împuste cu revolvere în capelă, ear' în urmă s'au apropiat de grilegiuri și au luat la fîntă chiar chipurile sfinților. Între pelerini se produsese panică teribilă, până când bărbații mai curajoși au gonit de acolo pe „intelligenții” tineri.

Intelligenți — le zice „Egyesítés”? — Și bondiți e prea puțin!

Noul moștenitor de tron sârbesc. Din Belgrad se anunță, că azi 24 Septembrie din incidentul zilei aniversare a reginei Draga, regele Alexandru va proclama moștenitor al tronului sârbesc pe sublocotenentul Nicodin Lunievița, fratele reginei Draga. Din pricina aceasta în capitala sârbescă domnește o revoltă enormă.

Progres. Citim în „Foaia Diecesană”: — Veneratul Sinod eparchial în sesiunea sa din acest an a luat hotărârea, ca reședința episcopescă — mai înainte edificiu erarial destinat pentru locuința generalului — să se renoveze. Renovarea e finită la edificiul din Caransebeș. — Tot acel venerat Sinod eparchial, în urma stăruințelor Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecesan Nicolae Popea, a decis înființarea și deschiderea unui internat pentru elevii dela institutul de pedagogie. Acest internat are să satisfacă unei adânc simțite necesități, căreia Prea Sfințitul Episcop n'incetă a dat expresiune insistând cu tot dinadinsul pentru realizarea lui. Internatul s'a deschis cu 1 Septembrie a. c. și se află în o parte din casa fundației „Temeș”, prelungită cu un edificiu de nou ridicat pe un intravilan cumpărat de diecesa spre acest scop. Internatul care preste tot luat este o zidire frumoasă solidă și sănătoasă, adăpostește aproape 60 de elevi. — Aceste două lucrări constituiesc un nou adăus la meritele Prea Sfințitului nostru Episcop.

Tolstoi în contra alianței franco ruse. Ziarul „Caffaro” din Genua publică dela Tolstoi o scrisoare, în care bătrânul scriitor atacă violent alianța Rusiei cu Franța. Zice anume, că grosul poporului veritabil rus nu cunoaște această alianță și nici habar nu are de ea; dar'ar cunoaște o — zice, — desigur ar fi în contra ei. Tolstoi însuși e convins de ființa păgubitoare și afurisită a acelei alianțe, pînă care națiunea franceză a renunțat la libertatea sa tradițională, ear Rusia recade tot mai mult în barbarismul său. Părerea lui Tolstoi este, că alianța franco-rusă are efecte distructive asupra amândor țări și, peste tot, asupra civilizațiunii.

Societatea de lectură „Petru Maior” își îndeplinește cea mai plăcută datorie, aducând pe această cale călduroase mulțumiri tuturor acelor preastim. doamne, domnișoare și domni, cari prin oferte mari-nimoase, suprasolviri și colecte — ulterior trimise — au contribuit la reușita materială a seratei musicale-literare, arangeată în 16 Maiu a. c. sub patronajul Il. Lor d-lor Dr. Alex. Moesonyi și Dr. Iosif Gall. 1. Colecta d-lui Nicolae Zigre, avocat (Oradea-mare): Di Ioan Pop, protonotar comitatens un bilet personal 5 cor., și di Nicolae Zigre, nn bilet personal 10 cor. — Suma 15 cor. 2. Colecta d-șoarei Octavia Stoica (Abrud): Di Dr. Laurențiu Pop,

advocat un bilet de familie 10 cor., di Mihai Cirlea, notar public regesc, un bilet personal 4 cor., d-na Aneta Gomboș 2 cor., D. Ludmila Draus 1 cor., di Ioan Simu 2 cor., di Dr. Vasile Fodor, avocat un bilet personal 4 cor., di Traian Morcan, cand. de adv. 3 cor., di Silviu Lazar 2 cor., di Petru Macaveiu, 1 cor., di sublocotenent Székely 1 cor., di Aurel Cioban un bilet personal 4 cor., di Camil Velican un bilet personal 5 cor. și d-șoara Octavia Stoica 1 cor. — Suma 40 coroane. Buda-pesta, 10 Sept. n. 1901. Pentru comitet Dionisie Stoica, vice-președ.; Grigorie Domilescu, cassier.

Care nu știe număra și scrie? Într'un oraș maghiar de pe pusta ungurească trăiește un comerciant de porci foarte bogat cu numele Csorba. Apropiându-se alegerile, ce-i trăsnește prin minte lui Csorba? Să-și pună și el candidatura la deputăție. Un profesor d.n. acel oraș scriind despre această candidatură spunea, că Csorba nu știe nici număra măcar, de scris nici pomenire. A doua zi se întâlneste candidatul cu profesorul în piață.

— Ce-am auzit, d-le profesor, că ai scris despre mine, că nu știu nici măcar număra.

— Da, am avut îndrăzneala.

— Vă rog să veniți atunci în prăvălia asta, să vedem, care din noi doi știe număra mai bine. În prăvălie, di Csorba își scoate portofelul tixit de hârtii de câte o mie și începe a număra din hârtiile acestea până la o sută.

— Acuma te rog, să numeri d-ta mai de parte, d-le profesor. Profesorul a trebuit să recunoască, că n'are destulă experiență în numărarea hârtiilor de o mie.

— Să vedem acuma, cum stăm cu scrierea? Vă rog să mi dați două polițe.

Pe una din acestea di Csorba și-a măzgălit cum a știut numele.

— Pe cealaltă te rog s'o iscălești d-ta, d-le profesor, apoi să le ducem la bancă, să vedem, care din cele două scrisori este mai bună?

Osânda asasinului Tzolgos. Procuratura din Buffalo a înaintat deja tribunalului acusa contra lui Tzolgos pentru asasinarea presidentului Mac Kinley. Pertractarea s'a început Luni (23 Septembrie) și va fi de foarte scurtă durată, fiindcă apărătorul se va restringe numai la dovedirea inconștienței acusatului. La pertractare vor fi citați douăzeci și cinci de martori. Pentru cazul că Tzolgos va fi osândit la moarte, va fi executat cu electricitate.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe chă și geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școalelor populare și aprobat de Ven. Consistor arad-dan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” și dela librăria „Ifju Klein Mór” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus porto postal.

Bibliografie.

„Câte-va versuri”. Sub acest titlu cunoscutul publicist și literat Ioan Gorun (Alexandru Hodoș) a scos în București un volum de poezii. Vom reveni.

Psihologia precedată de Somatologie și urmată de logica elementară, pentru preparadii (școale normale) de Dr. Petru Pipos, profesor. Ediția a doua, augmentată. Arad 1901. Prețul 2 cor. 40 bani.

Gramatica română pentru școalele primare, de Dr. Ioan Petran, profesor la Seminarul din Arad, partea I pentru clasa a III-a, a apărut deja în a doua ediție. Prețul unui exemplar e 30 fleri și se poate ave dela autor din Arad.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 23 Sept. Kitchener telegrafează, că colonelul William era cât pe colo să prindă (?) comanda lui Koch. A capturat 56 Buri și muniții. Colonelul Benson a surprins comanda din Carolina și a prins 54 Buri. Comandantul Krützinger a încercat să treacă Oranjele pe lângă Lovat. N'a trecut, dar Englezilor li-a pricinuit pierderi mari. Între cel căzuți este un colonel și un căpitan. În decursul luptei Buri au luat dela Englezii un tun, dar cu mari jertfe, Englezii ear au recăștigat tunul. Pierderile Englezilor lângă Vlakfontein sunt 6 morți, 23 răniți și 105 dispăruți.

PARTEA LITERARĂ.

În chestiunea limbii literare.

— Respons dlui Duiliu Zamfirescu. — (Urmare.)

Când vorbim de limba poporului și cerem conservarea aceleia, pledăm pentru un principiu național, pe când limba usuată, dezvoltată prin atâtea influențe străine, împinge fatal spre cosmopolitism.

Întrebarea, ce se impune, este: drept ce considerăm noi limba și literatura noastră: ca un mijloc ce ne creează cultura națională sau ca un reflex incolor al culturii străine?

Ca Români adevărați, cari luptă grea purtăm pentru susținerea rasei noastre, cu toată structura noastră sufletească, cu toate aspirațiunile și idealurile noastre, trebue să înclinăm pentru întâia problemă și, considerând literatura ca cel mai potrivit mijloc pentru clădirea culturii naționale, să ne decidem consecvent pentru menținerea tuturor idiomelor populare în limbă, în deplină convingere, că limba aceasta este destul de cuprinzătoare, încât gândurile poetice cele mai subtile și simțimentele cele mai frumoase să se exprime prin ea.

Durere însă că în giurul nostru sunt destule elemente, cari, dată fiind originea lor ne-românească fie pentru a se opune curentului culturii naționale, fie din deșarta ambițiune de-a ține pas cu progresul popoarelor mari, de-a fi totdeauna moderni, vor și să falsifice fondul național al literaturii noastre, fie prin limba, fie prin mentalitatea lor.

Sub raportul acesta, al principiilor de cultură națională, scriitorii nostri ardelenți fatal vor fi ținta continuă a criticilor din București. Părerile asupra lor se vor divisa, cum se întâmplă chiar astăzi; unii vor preamări fondul lor național și calitățile lor artistice, ceilalți îi vor deprecia; aceste două curente în opinia criticilor, extreme amândouă, își vor remăne loru și consecvenți, continuând a fi expresia tipului românesc, conservat și dezvoltat în toată lupta de apărare împotriva atâtor agresori.

Di Duiliu Zamfirescu aparține categoriei a doua a criticilor, șcelei categorii care nu ține mult, ba aproape nimic la limba și arta scriitorilor ardelenți.

În articolul d sale din „Noua Revistă Română” cantă să dovedească de neliterară limba acestor scriitori, în care scop citează câteva pasaje din scrierile construcțiunii străine limbii vorbite în Țară.

Procedul urmat e ușor și ieftin, își are chiar hazul său, foarte probabil fiind, că se vor găsi cetitori, cari să ridă de cuvântul maistor, întrebunțat de Niță Popovici, sau să se moquese de alte asemenea provincialisme.

Editor. Aurel Popovici Barclanu. Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 48—

IN SIBIU.

asigurază pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru termiauri fixate, de zestre și de rente.

Delegații se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bihor, Cluj, Giurgiu, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi) Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piața Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basini mari cu apă caldă și rece, — băi de vana. Dușuri excelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 12—

Novitățile noastre de toamnă și iarna

au sosit. Prin aceasta cu toată stima atragem asupra lor atențianța onorabilului public. Prăvălia noastră, veche de șasezeci de ani, permanent a fost condusă de principiul, de-a servi pe On. cumpărători totdeauna în chipul cel mai solid.

In bogat asortiment avem tot felul de materie pentru haine de dame și bune barchete de spălat; șifon, pânză și garnituri de masă, cari toate **se vând cu prețul strict de fabrică.** Covoare, perdele, plapome și în mare asortiment mai ales rufe pentru dame, precum: fi (câmeși pentru dame), pantaloni pentru dame, fuste de desupt și corsete de cele mai solide calități.

Cu această ocaziune aducem totodată și la cunoștința domnilor preoți, că pentru sezonul de toamnă ni-au sosit în admirabil asortiment **materii pentru reverenzi**, și e aproape fără părechie spriginul general și recunoștința mare, de care ne bucurăm din partea mușterilor noștri. Materiile noastre pentru reverenzi sunt de cea mai bună calitate și—o garantăm aceasta — de culoare trainică.

Asortimentul nostru asemenea cu mult e mai bogat decât orișunde, sveni în magazin materii și țesături fine și permanent de multe feluri care de care mai frumoase.

Pregătim deplin întregi rînduri de reverenzi.

Cerînd valorosul sprigin al On. public, suntem

Cu toată stima:

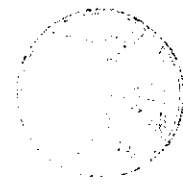
H. ROSENBLÜH și SOȚUL
(ARAD, Piața-Libertății.)

George Iancovici,
conducător de prăvălie.

638 8-20

Cruce dublă electro-magnetică
vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie. Impedezarea circulației sîngelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma podagră, ischias, udului în pat, lefîndra, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sîngelui și multor altor boale cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inusirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoapte vindecă cu succes boalele aficioare, care pe de alta parte e cel mai bun scut contra izbucnirilor virilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cazul acesta se află atît de încet în toate părțile lumii cari propunee ca multumire invențianea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii.

Unde ori-cine încercare a-a constatată zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Crucea-Volta“ atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja înfînțata cucei mele electro-magnetice o recomandă înțesechi.

634 15-50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6 — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4 — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din contra și locul de vînzare pentru țoară și stăbilitate e:

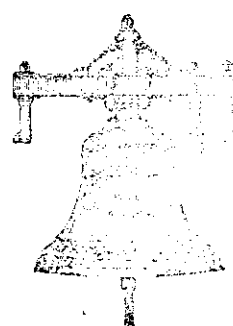
Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
Colțul str. Kálmán.

Frideric Hönig

Tarnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor,
Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet odărn, — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a caror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimitt gratis.

543 34-52